

realizowany przez Gminę Gózd, gdyż duża liczba zakupywanych urządzeń pozwoli wynegocjować korzystniejszą cenę niż w przypadku zakupów indywidualnych.

7.2. Osady ściekowe

Działania zmierzające do realizacji celów w zakresie gospodarowania osadami ściekowymi wg. WPGO [2007] skupiać się będą na:

- zobligowaniu wszystkich wytwórców osadów ściekowych do przekazywania odpowiednim jednostkom kontrolnym zbiorczych zestawień dotyczących prowadzonej gospodarki osadami,
- intensyfikacji działań edukacyjno – informacyjnych dla rolników, pracowników administracji gminy oraz ogółu społeczeństwa w zakresie właściwego postępowania z osadami ściekowymi, prowadzenie akcji promocyjnych dotyczących stosowania osadów ściekowych i preparatów tworzonych na ich bazie w rolnictwie oraz kształtowaniu nowych walorów użytkowych zdegradowanych lub zdewastowanych terenów. Akcje takie mają także na celu przełamanie istniejących barier psychologicznych i błędnych stereotypów związanych ze stosowaniem osadów ściekowych i kompostu z osadów w celach przyrodniczych
- opracowaniu realnych i zgodnych z obowiązującym prawodawstwem sposobów zagospodarowania powstających osadów ściekowych na etapie projektowania lub modernizacji oczyszczalni ścieków, uwzględniających lokalne możliwości.

Jakość osadów podlegać będzie zmianom w zależności od składu chemicznego i charakterystyki sanitarno – biologicznej oczyszczanych ścieków. Planuje się przy tym wdrażanie technologii, które przyczynia się do ograniczenia ładunków metali ciężkich w ściekach, a tym samym w osadach ściekowych.

Jednocześnie, dążyć się będzie do wdrażania takich technologii oczyszczania ścieków, które wyeliminują większość zanieczyszczeń typu chemicznego zawartych w ściekach. Zanieczyszczenia te trafią jednak do osadów ściekowych, pogarszając ich parametry i utrudniając przyrodnicze zagospodarowanie.

Stan sanitarny osadów zależy od stanu zdrowotnego mieszkańców wytwarzających ścieki. Polepszanie się warunków życia mieszkańców oraz służby zdrowia spowoduje zmniejszenie stopnia skażenia osadów ściekowych organizmami chorobotwórczymi [WPGO 2007].

Osady ściekowe wytwarzane w oczyszczalniach przydomowych (w zabudowie rozproszonej) będą trafiały na teren gminnych oczyszczalni ścieków, gdzie będą gromadzone w specjalistycznych kontenerach.

Odbiór osadów ściekowych od wytwórców – mieszkańców gminy odbywał się będzie:

- obligatoryjnie dwa razy do roku za pośrednictwem specjalistycznego pojemnika za odpłatnością w formie ryczałtu
- dodatkowo indywidualnie na telefon za odpłatnością.

Odzysk komunalnych osadów ściekowych poza terenem gminy może polegać m.in. na ich stosowaniu:

- w rolnictwie, rozumianym jako uprawa wszystkich płodów rolnych wprowadzanych do obrotu handlowego, włączając w to uprawy przeznaczone do produkcji pasz,
- do rekultywacji terenów, w tym gruntów na cele rolne,
- do dostosowania gruntów do określonych potrzeb wynikających z planów gospodarki odpadami, planów zagospodarowania przestrzennego lub decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu,
- do uprawy roślin przeznaczonych do produkcji kompostu,
- do uprawy roślin nieprzeznaczonych do spożycia i do produkcji pasz.

Komunalne osady ściekowe mogą być stosowane, jeżeli są ustabilizowane oraz przygotowane odpowiednio do tego celu i sposobu ich stosowania, w szczególności przez poddanie ich obróbce biologicznej, chemicznej, termicznej lub innemu procesowi, który obniża podatność komunalnego osadu ściekowego na zagniwanie i eliminuje zagrożenie dla środowiska lub zdrowia ludzi. Formą unieszkodliwiania osadów pochodzących z oczyszczalni komunalnych usytuowanych na terenie gminy może być ich składowanie na składowiskach odpadów (do 2015 roku) .

Osady o dobrych parametrach jakościowych będą mogły znaleźć zastosowanie w rolnictwie poza terenem gminy ze względu na lokalizację na jej terenie GZWP.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 7 września 2005 roku w sprawie kryteriów dopuszczenia odpadów do składowania (Dz. U. Nr 186, poz. 1553), komunalne osady ściekowe bez przetworzenia nie są dopuszczane do deponowania na składowiskach. Wobec powyższego, wszystkie wytwarzane osady (jak również nagromadzone dotychczas na terenach oczyszczalni) skierowane zostaną do unieszkodliwienia w odpowiednich instalacjach [PPGO 2007]. Preferowane będą procesy recyklingu organicznego oraz termicznego przekształcania, w tym współspalania termicznego.

8. RODZAJ I HARMONOGRAM REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ ORAZ INSTYTUCJE ODPOWIEDZIALNE ZA ICH REALIZACJĘ

W celu spełnienia kierunków działań założonych w *Planie Gospodarki Odpadami dla gminy Gózd na lata 2009 – 2012 z uwzględnieniem 2013 – 2016*, określono zadania przewidziane do realizacji w wymienionych okresach wraz ze wskazaniem jednostek odpowiedzialnych za realizację poszczególnych zadań i terminów realizacji tych zadań.

W poniższej tabeli zamieszczono harmonogram rzeczowo - finansowy realizacji zadań w gospodarce odpadami.

Tabela 26. Harmonogram rzeczowo - finansowy dla odpadów komunalnych gminy Gózd na lata 2009 – 2016

Zadania priorytetowe na lata 2009 – 2012			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1.	Opracowanie aktualizacji planu gospodarki odpadami	Gmina	Środki własne
2.	Objęcie wszystkich mieszkańców gminy zorganizowanym systemem zbierania odpadów komunalnych	Przedsiębiorcy, Gmina	Środki własne Środki pomocowe
3.	Wyposażenie gospodarstw domowych w worki (pojemniki, kompostowniki) do selektywnej zbiórki odpadów	Przedsiębiorcy, Gmina	Środki własne
4.	Objęcie wszystkich mieszkańców gminy systemem selektywnej zbiórki odpadów	Przedsiębiorcy, Gmina	Środki własne Środki pomocowe
5.	Utworzenie Punktem Dobrowolnego Gromadzenia Odpadów na terenie gminy Gózd	Gmina	Środki własne, RPO, Środki pomocowe
6.	Zbiórka padłych zwierząt	Gmina	Środki własne

Zadania na lata 2013 – 2016			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1.	Realizacja zadań ujętych w planie	Gmina	Środki własne, RPO, Środki pomocowe
2.	Zwiększanie odzysku surowców wtórnych w wyniku segregacji odpadów „u źródła”	Przedsiębiorcy, Gmina	Środki własne RPO, Środki pomocowe
3.	Realizacja programu eliminowania wyrobów zawierających azbest	Gmina, Mieszkańcy, Przedsiębiorcy	Środki własne RPO, Środki pomocowe
4.	Zbiórka padłych zwierząt - kontynuacja	Gmina	Środki własne

Zadania priorytetowe na lata 2009 – 2012			
L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1.	Kampania edukacyjno-informacyjna w zakresie prawidłowego postępowania ze zużytymi urządzeniami zawierającymi substancje zubożające warstwę ozonową	Gmina	Środki własne RPO, Środki pomocowe
2.	Edukacja na temat szkodliwości, olejów odpadowych, baterii i akumulatorów, azbestu, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, pestycydów	Gmina	Środki własne RPO Środki pomocowe
3.	Przeprowadzenie kampanii edukacyjno-informacyjnych na temat prawidłowego postępowania ze zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym	Gmina	Środki własne RPO Środki pomocowe

4.	Przeprowadzenie kampanii edukacyjno-informacyjnych na temat prawidłowego postępowania z bateriami i akumulatorami	Gmina	Środki własne RPO Środki pomocowe
5.	Podjęcie działań edukacyjno-informacyjnych na temat bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest	Gmina	Środki własne RPO Środki pomocowe
6.	Działania edukacyjno - informacyjne mające na celu informowanie o szkodliwości PCB i o metodach jego unieszkodliwiania	Gmina	Środki własne RPO, Środki pomocowe
7.	Podnoszenie świadomości w zakresie prawidłowych sposobów postępowania z odpadami medycznymi i weterynaryjnymi w służbie zdrowia i gabinetach weterynaryjnych	Gmina	Środki własne RPO, Środki pomocowe
8.	Przeprowadzenie kampanii edukacyjno-informacyjnych w zakresie prawidłowego postępowania z pojazdami wycofanymi z eksploatacji,	Gmina	Środki własne RPO, Środki pomocowe
9.	Rozwój i ujednoczenie systemów zbierania zużytych olejów odpadowych ze źródeł rozproszonych, w tym od ludności	Gmina	Środki własne RPO, Środki pomocowe
10.	Rozwój istniejących systemów zbierania małogabarytowych baterii i akumulatorów ze źródeł rozproszonych, w tym od ludności	Gmina	Środki własne RPO, Środki pomocowe
11.	Organizacja zbierania zużytych urządzeń z gospodarstw domowych	Gmina	Środki własne RPO Środki pomocowe

Zadania na lata 2013 – 2016

L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1.	Kampania edukacyjno-informacyjna w zakresie prawidłowego postępowania ze zużytymi urządzeniami zawierającymi substancje zubożające warstwę ozonową	Gmina	Środki własne, RPO, Środki pomocowe
2.	Edukacja ekologiczna w zakresie zwiększenia świadomości ekologicznej mieszkańców gminy	Gmina	Środki własne RPO, Środki pomocowe

Zadania priorytetowe na lata 2009 – 2012

L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1.	Likwidacja „dzikich wysypisk” na terenie gminy	Gmina	Środki własne

Zadania na lata 2013 – 2016

L.p.	Zadanie	Realizacja	Źródła środków
1.	Likwidacja „dzikich wysypisk” na terenie gminy - kontynuacja	Gmina	Środki własne

Szacunkowe koszty realizacji zadań w latach 2009 - 2012:

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna	Prognozowane nakłady w tys. zł					Potencjalne źródła finansowania
			2009	2010	2011	2012	Ogółem 2009 - 2012	
Przedsięwzięcia pozainwestycyjne								
1.	Likwidacja „dzikich wysypisk” na terenie gminy	Gmina	5	5	5	5	20	Budżet gminy

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna	Prognozowane nakłady w tys. zł					Potencjalne źródła finansowania
			2009	2010	2011	2012	Ogółem 2009 - 2012	
Przedsięwzięcia pozainwestycyjne								
1.	Opracowanie aktualizacji planu gospodarki odpadami dla gminy	Gmina	2,1	-	-	-	2,1	Budżet gminy
2.	Objęcie wszystkich mieszkańców gminy zorganizowanym systemem zbierania odpadów komunalnych	Gmina	2	2	2	2	8	Budżet gminy
3.	Objęcie wszystkich mieszkańców gminy zorganizowanym systemem zbierania odpadów komunalnych	Gmina	4	4	4	4	16	Budżet gminy
4.	Wyposażenie gospodarstw domowych kompostowniki	Gmina	100	100	100	100	400	Budżet gminy /mieszkańcy
5.	Realizacja programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest	Gmina	30	30	30	30	120	Budżet gminy
6.	Monitoring systemu gospodarki odpadami	Gmina	-	-	2	-	2	Budżet gminy
7.	Zbiórka padłych zwierząt	Gmina	5	5	5	5	20	Budżet gminy
8.	Organizacja zbierania zużytych urządzeń z gospodarstw domowych	Gmina	1	1	1	-	3	Budżet gminy
Przedsięwzięcia inwestycyjne								
9.	Utworzeniu Punktu Dobrowolnego Gromadzenia Odpadów	Gmina	75	75	75	75	300	Budżet gminy/gmin

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Jednostka odpowiedzialna	Prognozowane nakłady w tys. zł					Potencjalne źródła finansowania
			2009	2010	2011	2012	Ogółem 2009 - 2012	
Przedsięwzięcia pozainwestycyjne								
1.	Kampania edukacyjno-informacyjna w zakresie prawidłowego postępowania ze zużytymi urządzeniami zawierającymi substancje zubożające warstwę ozonową	Gmina	1	1	1	1	4	Budżet gminy
2.	Edukacja na temat szkodliwości, olejów odpadowych, baterii i akumulatorów, azbestu, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, pestycydów	Gmina	1	1	1	1	4	Budżet gminy
3.	Działania edukacyjno -	Gmina	1	1	1	1	4	Budżet gminy

	informacyjne mające na celu informowanie o szkodliwości PCB i o metodach jego unieszkodliwiania							
4.	Podnoszenie świadomości w zakresie prawidłowych sposobów postępowania z odpadami medycznymi i weterynaryjnymi w służbie zdrowia i gabinetach weterynaryjnych	Gmina	1	1	1	1	4	Budżet gminy
5.	Przeprowadzenie kampanii edukacyjno-informacyjnych w zakresie prawidłowego postępowania z pojazdami wycofanymi z eksploatacji	Gmina	1	1	1	1	4	Budżet gminy
6.	Rozwój i ujednolicenie systemów zbierania zużytych olejów odpadowych ze źródeł rozproszonych, w tym od ludności	Gmina	1	1	1	1	4	Budżet gminy
7.	Rozwój istniejących systemów zbierania małogabarytowych baterii i akumulatorów ze źródeł rozproszonych, w tym od ludności	Gmina	1	1	1	1	4	Budżet gminy
8.	Przeprowadzenie kampanii edukacyjno-informacyjnych na temat prawidłowego postępowania ze zużytym sprzętem elektrycznym i elektronicznym	Gmina	0,30	0,30	0,30	0,30	1,2	Budżet gminy
9.	Przeprowadzenie kampanii edukacyjno-informacyjnych na temat prawidłowego postępowania z bateriami i akumulatorami	Gmina	0,30	0,30	0,30	0,30	1,2	Budżet gminy
10.	Działania edukacyjno-informacyjne na temat bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest	Gmina	0,30	0,30	0,30	0,30	1,2	Budżet gminy
Razem			230,00	227,90	229,90	227,90	915,70	

Szacunkowe koszty realizacji zadań w latach 2013 - 2016:

L.p.	Opis przedsięwzięcia	Prognozowane nakłady [tys. zł]	Potencjalne źródła finansowania
1.	Zwiększanie odzysku surowców wtórnych w wyniku wstępnej segregacji odpadów	24	Budżet gminy
2.	Realizacja programu eliminowania wyrobów zawierających azbest wraz z wymianą na nowe pokrycia	120	Budżet gminy
3.	Kontynuacja zbiórki padłych zwierząt	20	Budżet gminy
4.	Eksploatacja PDGO	50	Budżet gminy/gmin
5.	Likwidacja „dzikich wysypisk” na terenie gminy	10	Budżet gminy
6.	Monitoring realizacji planu gospodarki odpadami	3	Budżet gminy
7.	Podnoszenie świadomości w zakresie prawidłowych sposobów postępowania z odpadami komunalnymi	3	Budżet gminy
8.	Kampania edukacyjno-informacyjna w zakresie prawidłowego postępowania ze zużytymi urządzeniami zawierającymi substancje zubożające warstwę ozonową w	3	Budżet gminy
Łącznie			233

9. SPOSOBY FINANSOWANIA, W TYM INSTRUMENTY FINANSOWE SŁUŻĄCE REALIZACJI ZAMIERZONYCH CELÓW, Z UWZGLĘDNIENIEM HARMONOGRAMU URUCHAMIANIA ŚRODKÓW I ICH ŹRÓDEŁ

9.1. Źródła pozyskiwania funduszy

Inwestycje w dziedzinie gospodarki odpadami mogą być finansowane za pomocą środków pochodzących ze źródeł publicznych oraz ze źródeł prywatnych, które stanowią środki własne inwestorów, powiększone o komercyjne kredyty bankowe oraz. Do źródeł publicznych należą: budżet państwa, budżety jednostek samorządu terytorialnego, fundusze ekologiczne, środki pochodzące ze źródeł zagranicznych nie podlegające zwrotowi oraz pochodzące z funduszy Unii Europejskiej. Ponadto, inwestycje w tej dziedzinie mogą wspierane być przez niezależne instytucje finansowe, organizacje międzynarodowe, fundacje czy towarzystwa leasingowe. Możliwe jest również łączenie środków pochodzących z różnych źródeł oraz zawieranie umów na wspólną realizację inwestycji przez samorządy terytorialne i podmioty prawne.

Przedstawione zadania strategiczne w zakresie poprawy stanu gospodarki odpadami mogą być finansowane z następujących źródeł:

- środki Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska, dotacje i pożyczki,
- środki Wojewódzkiego, Powiatowego oraz Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, dotacje, dopłaty i pożyczki,
- kredyty preferencyjne udzielane np. przez Bank Ochrony Środowiska (BOŚ S.A.) z dopłatami do oprocentowania lub ze środków donatorów, pożyczki, kredyty komercyjne, kredyty konsorcjalne,
- kredyty międzynarodowych instytucji finansowych (Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju - EBOiR, Bank Światowy),
- Fundusz Spójności Unii Europejskiej,
- Fundusze strukturalne Unii Europejskiej (www.fundusze-strukturalne.gov.pl),
- Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego UE,
- Norweski Mechanizm Finansowy,
- zagraniczna pomoc finansowa udzielana poprzez fundacje i programy pomocowe (np. z ekokonwersji poprzez EKOFUNDUSZ),
- fundusze własne inwestorów,
- leasing.

Środki finansowe UE

Program Operacyjny „*Infrastruktura i Środowisko*”, zgodnie z projektem Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia na lata 2007 - 2013 (NSRO) - stanowi jeden z programów operacyjnych będących podstawowym narzędziem do osiągnięcia założonych w NSRO celów przy wykorzystaniu środków Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Projekt Programu Operacyjnego „*Infrastruktura i Środowisko*” na lata 2007 – 2013 został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 29 listopada 2006 roku.

Program Operacyjny „*Infrastruktura i Środowisko*” koncentruje się na działaniach o charakterze strategicznym i ponadregionalnym. Głównym celem Programu jest podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej Polski i jej regionów poprzez rozwój infrastruktury technicznej

przy równoczesnej ochronie i poprawie stanu środowiska, zdrowia, zachowaniu tożsamości kulturowej i rozwijaniu spójności terytorialnej.

W ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko realizowanych będzie 17 osi priorytetowych, m.in. w ramach osi II - Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi.

Na realizację Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2007- 2013 przeznaczonych na gospodarkę odpadami i ochronę powierzchni ziemi zostanie przeznaczonych 1,430,3 mln euro (w tym 1,215,7 mln euro z FS);

Instytucją Zarządzającą Programem Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko jest minister właściwy ds. rozwoju regionalnego, który wykonuje swoje funkcje przy pomocy Departamentu Koordynacji Programów Infrastrukturalnych w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego. Instytucją Zarządzającą przekazuje realizację części swoich zadań Instytucjom Pośredniczącym, tj. ministrom właściwym.

Projekty finansowane muszą obejmować minimum 150 tys. mieszkańców. Maksymalny stopień dofinansowania wydatków kwalifikowanych może wynieść 85% projektu. W ramach Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko”, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, będące instytucją zarządzającą powyższym programem, opracowało listę inwestycji priorytetowych, tzw. „listę indykatorywną”, która została przekazana do Brukseli.

Mniejsze projekty gospodarki odpadami obsługujące poniżej 150 tys. mieszkańców. mogą być finansowane w ramach regionalnych programów operacyjnych (RPO). W oparciu o środki Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich istnieje możliwość realizacji projektów dla gmin wiejskich i gmin miejskich liczących poniżej 5 tys. mieszkańców.

Niektóre działania w zakresie gospodarki odpadami (np. recyklingu). mogą być dofinansowane z Norweskiego Mechanizmu Finansowego i Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego. Należy mieć na uwadze, że środki przeznaczone na gospodarkę odpadami w tych funduszach są relatywnie niewielkie.

Przedsięwzięcia realizowane w ramach priorytetu

W ramach Priorytetu realizowane będą projekty mające pozytywny wpływ na zwiększenie atrakcyjności gospodarczej i inwestycyjnej oraz zgodne ze standardami w zakresie ochrony środowiska wymaganymi w Dyrektywach, przy wykorzystaniu synergii pomiędzy ochroną zasobów naturalnych i wzrostem gospodarczym zgodnie z zaleceniami Strategii Lizbońskiej.

Fundusze ekologiczne

Funkcjonujący w Polsce system funduszy ekologicznych obejmuje: Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz wojewódzkie, powiatowe i gminne fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Zasady funkcjonowania narodowego, wojewódzkich, powiatowych i gminnych funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej określa ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2008 Nr 25, poz. 150 z póź. zm.).

Fundusze ekologiczne służą finansowaniu przedsięwzięć w dziedzinie ochrony środowiska i gospodarki wodnej, zgodnie z celami wskazanymi w cytowanej wyżej ustawie. Podstawowymi źródłami zasilania wymienionych funduszy są środki z opłat za korzystanie

ze środowiska, kar za naruszenie stanu środowiska oraz opłat produktowych. Przychodami funduszy są też dobrowolne wpłaty, zapisy, darowizny, świadczenia rzeczowe, środki pochodzące z fundacji, wpływy z przedsięwzięć organizowanych na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Narodowy Fundusz oraz wojewódzkie fundusze mają osobowość prawną. Fundusze gminne jak i powiatowe są funduszami celowymi pozostającymi w dyspozycji odpowiednich jednostek samorządu terytorialnego.

Inną formą finansowania inwestycji w zakresie gospodarki odpadami i ochrony środowiska jest zagraniczna pomoc finansowa udzielana z fundacji i programów pomocowych takich jak:

- fundacja Eko-Fundusz,
- fundusze Strukturalne,
- fundacja ISPA.
- oraz banki wspierające inwestycje ekologiczne.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Zasadniczym celem Narodowego Funduszu jest wspieranie finansowe przedsięwzięć podejmowanych dla poprawy jakości środowiska w Polsce. Główne kierunki jego działalności określa II Polityka Ekologiczna Państwa, natomiast co roku aktualizowane są cele szczegółowe - dokumenty wewnętrzne Narodowego Funduszu, w tym zwłaszcza zasady udzielania pomocy finansowej oraz lista przedsięwzięć priorytetowych. W zakresie ochrony powierzchni ziemi, w tym ochrony środowiska przed odpadami, zakłada się dofinansowanie zadań inwestycyjnych zgodnych z niżej wymienionymi programami priorytetowymi:

- unieszkodliwianie odpadów powstających w związku z transportem samochodowym (autozłom, płyny eksploatacyjne, akumulatory, ogumienie, tworzywa sztuczne) oraz zbiórka i wykorzystanie olejów przepracowanych,
- realizacja międzygminnych i regionalnych programów zagospodarowania odpadów komunalnych (w tym budowa zakładów przetwórstwa odpadów oraz wspomaganie systemów zagospodarowywania osadów ściekowych).

W Narodowym Funduszu obowiązują następujące formy dofinansowania:

- pożyczki,
- pożyczki płatnicze,
- kredyty udzielane przez banki ze środków Narodowego Funduszu,
- dopłaty do oprocentowania preferencyjnych kredytów i pożyczek,
- dotacje,
- umorzenia.

Wysokość dofinansowania udzielonego przez Narodowy Fundusz jest uzależniona od efektywności wykorzystania środków Funduszu, z zastosowaniem zasady uzyskania optymalnego efektu ekologicznego i ekonomicznego.

Udzielone przez Narodowy Fundusz dofinansowanie, w formie pożyczek i kredytów generalnie nie może przekroczyć 80% kosztów realizacji przedsięwzięcia. Pożyczki mogą być częściowo umarzone, pod warunkiem terminowego wykonania zadań i osiągnięcia

planowanych w nich efektów. Szczegółowe zasady udzielania i umarzania pożyczek, udzielania dotacji oraz dopłat do oprocentowania preferencyjnych kredytów i pożyczek są uchwalane corocznie przez Radę Nadzorczą Funduszu.

O dofinansowanie ze środków Narodowego Funduszu mogą ubiegać się:

- jednostki samorządu terytorialnego i ich związki,
- administracja państwowa,
- przedsiębiorcy,
- jednostki szkolnictwa wyższego,
- jednostki organizacyjne ochrony środowiska,
- organizacje pozarządowe (stowarzyszenia, fundacje),
- osoby fizyczne.

Narodowy Fundusz stosuje następujące formy pomocy finansowej:

- 1) pożyczki preferencyjne,
- 2) pożyczki płatnicze,
- 3) kredyty udzielane ze środków Narodowego Funduszu przez banki w ramach linii kredytowych,
- 4) dotacje,
- 5) dopłaty do oprocentowania preferencyjnych kredytów i pożyczek,
- 6) pożyczki w ramach umowy konsorcjum,
- 7) promesy pomocy finansowej przedsięwzięcia,
- 8) poręczenia spłaty kredytów oraz zwrotu środków przyznanych przez rządy państw obcych i organizacje międzynarodowe, przeznaczonych na realizację zadań ochrony środowiska i gospodarki wodnej, zgodnie z ustawą z 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne (Dz.U. z 2003 r. Nr 174 poz. 1689 z późn. zm.). Udzielając poręczenia Narodowy Fundusz wymaga zabezpieczeń na okoliczność roszczeń wynikających z tytułu wykonywania obowiązków poręczyciela i pobiera opłatę prowizyjną,
- 9) umorzenia pożyczek preferencyjnych,
- 10) przekazanie środków jednostkom budżetowym.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Ze środków funduszu mogą być pokryte koszty poniesione po dniu podjęcia uchwały przez Zarząd Funduszu o przyznaniu dofinansowania. Środki funduszu nie mogą być wykorzystywane na pokrycie kosztów związanych z przygotowaniem inwestycji oraz realizacją zadań uzupełniających bezpośrednią inwestycję.

W Funduszu obowiązują następujące formy finansowania:

- pożyczki,
- dotacje,
- dopłaty do kredytów bankowych.

WFOŚ i GW - wojewódzki fundusz celowy działający w oparciu o *Ustawę z dnia 27.04.2001 roku Prawo Ochrony Środowiska*. Zadaniem Funduszu jest finansowe wspieranie przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska, realizowanych na obszarze Województwa